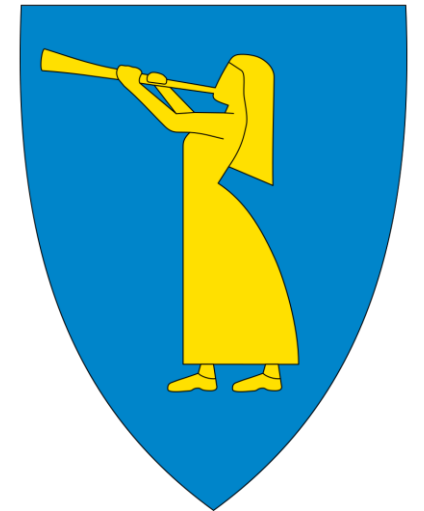

Bærekraftig utvikling av Sel kommune

Løypemelding for kommunestyret 6 mai 2024

Omstillingsprosjektet

Hva er status ?

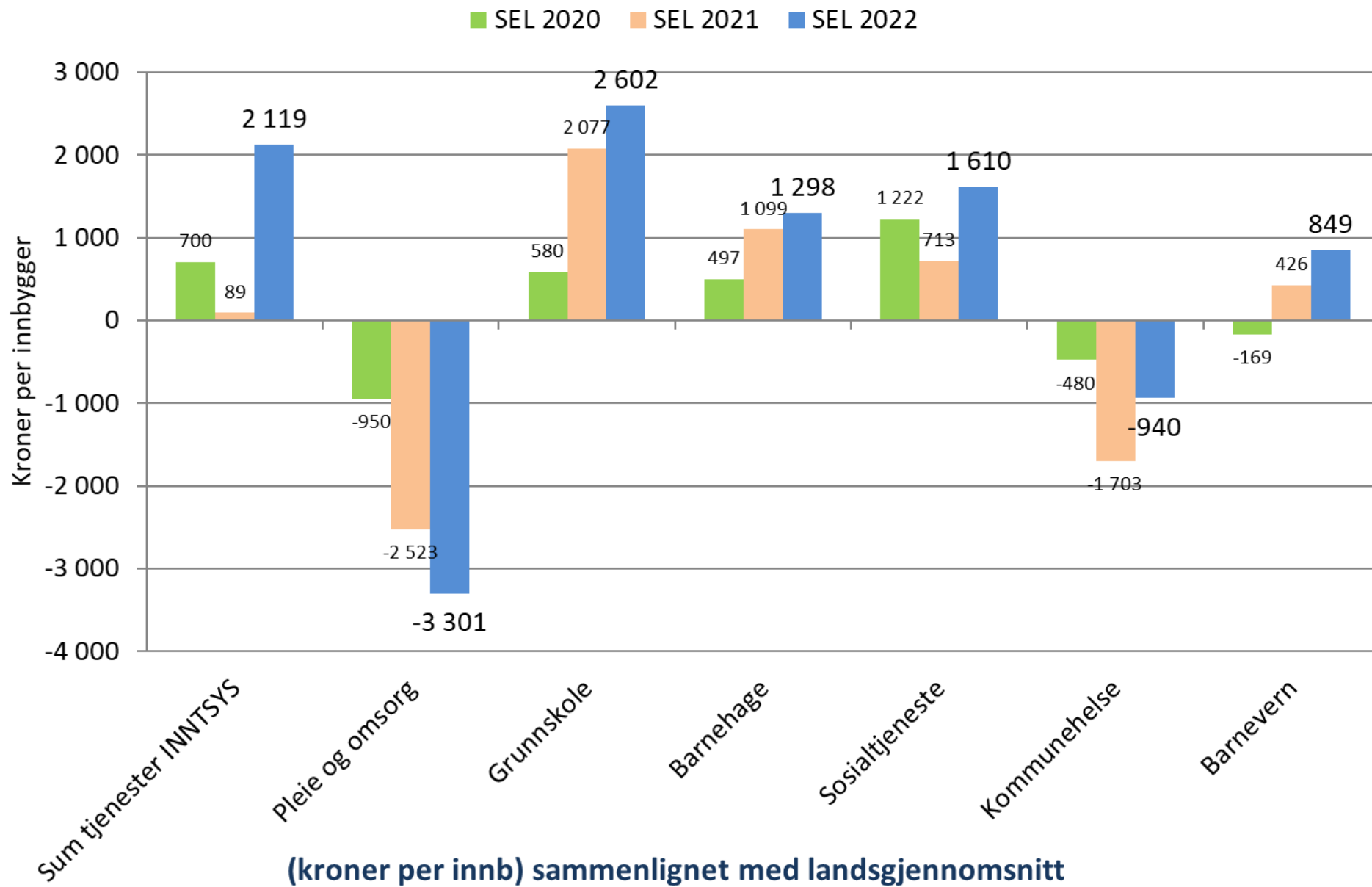
Varig omstilling 2026 -2029

Omstilling 2025

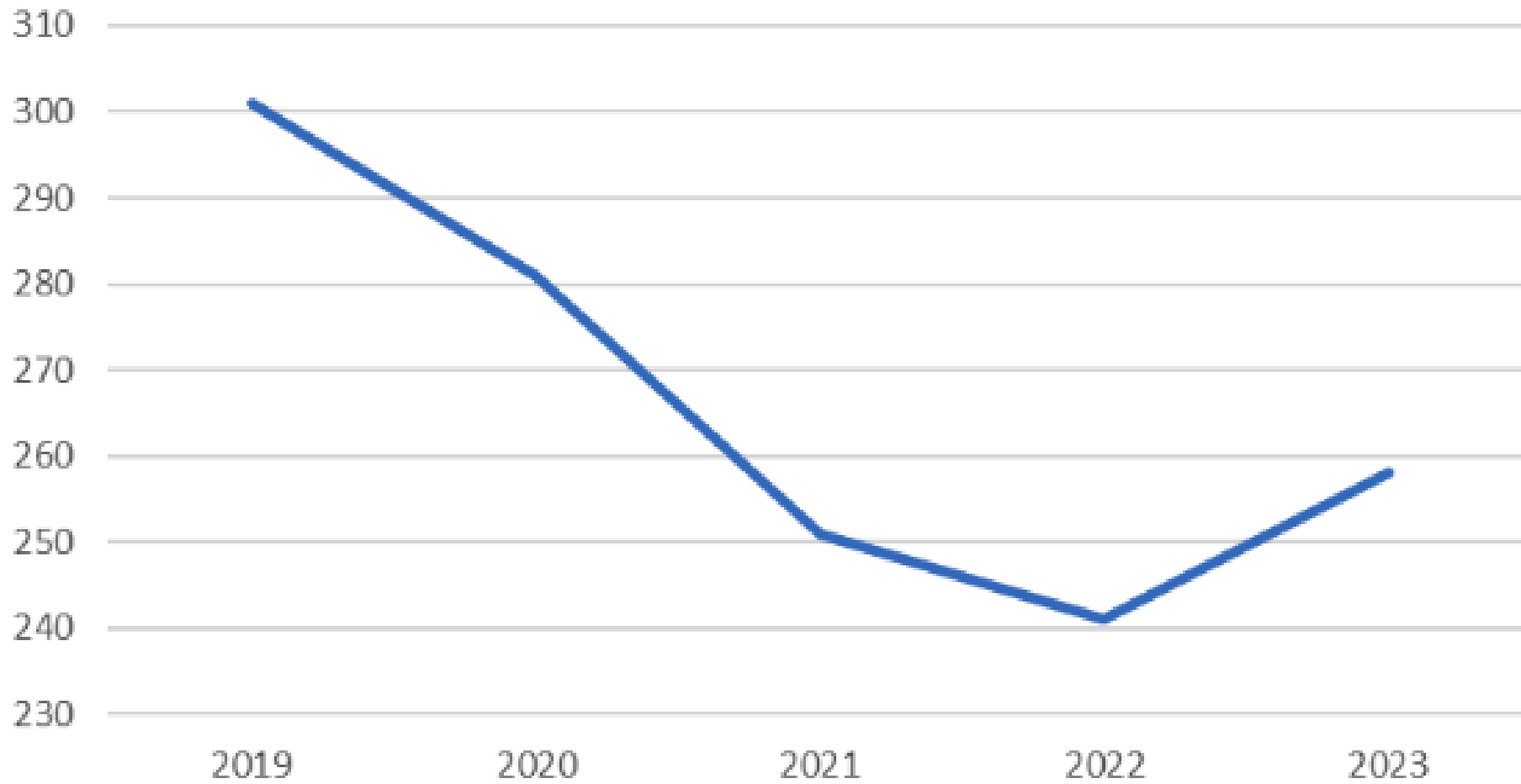
Styre etter budsjett 2024.
- tiltak for å redusere merforbruk

Tjenester innenfor inntektssystemet

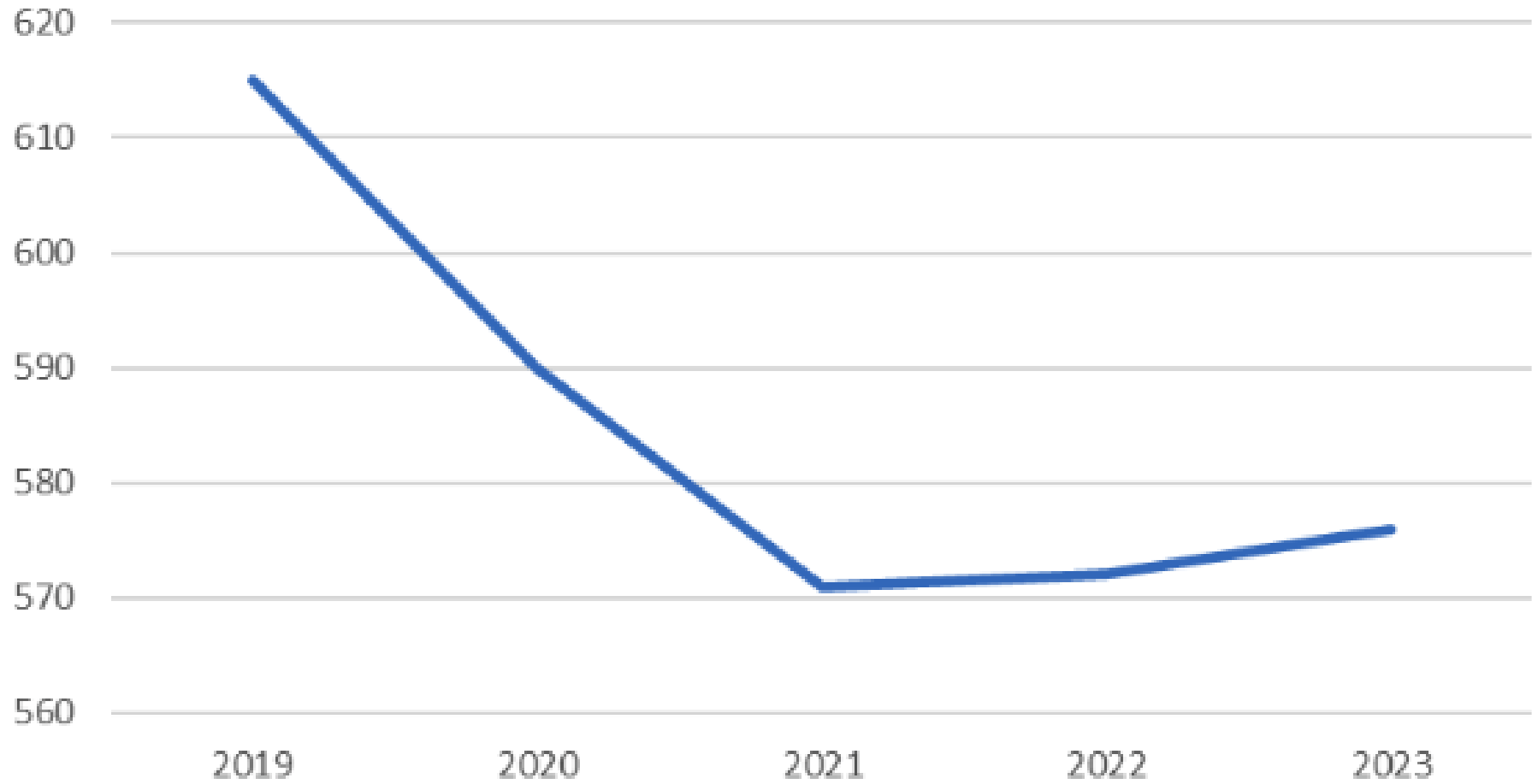
Kommunens ressursbruk korrigert for forskjeller i utgiftsbehov m.m

Telledatoer SSB 1. juli, 6-15 år

Telledatoer SSB 1. juli, 0-5 år

Endringer i utgiftsbehov 2023, 2026 og frem mot 2032 i Sel basert på fremskrevet demografi

3437 SEL

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2022 kroner og endring fra 1.1.2022)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM SEL
2023	3 290	-3 145	-1 984	-429	-130	-346	-2 744
2024	-244	-4 560	-1 029	-380	-124	-411	-6 748
2025	4 229	-3 774	496	-420	-26	-395	109
2026	1 858	0	-1 835	-402	-62	-218	-657
2027	1 980	-4 875	1 605	-406	132	-292	-1 856
2028	3 663	-2 988	1 835	-159	-14	-169	2 167
2029	2 733	-1 101	-229	-220	33	-144	1 071
2030	4 144	472	523	-172	-18	0	4 949
2031	5 764	-1 415	64	-243	-63	-143	4 089
2032	2 444	-3 302	229	-311	106	-237	-1 070
Sum 2023-2032	29 860	-24 689	-325	-3 142	-40	-2 355	-690
Sum 2024-2027	7 823	-13 209	-763	-1 608	-80	-1 315	-9 152

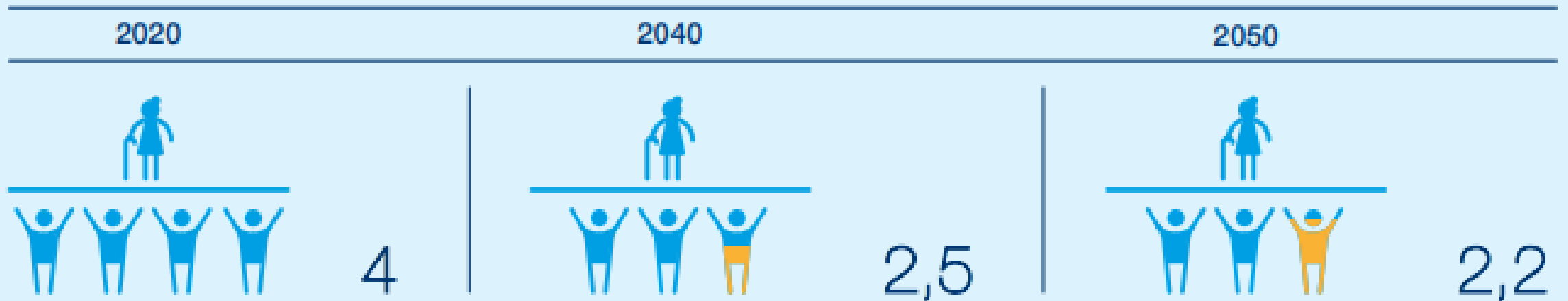
Kommuneplan 2032

Økonomiplan 2027

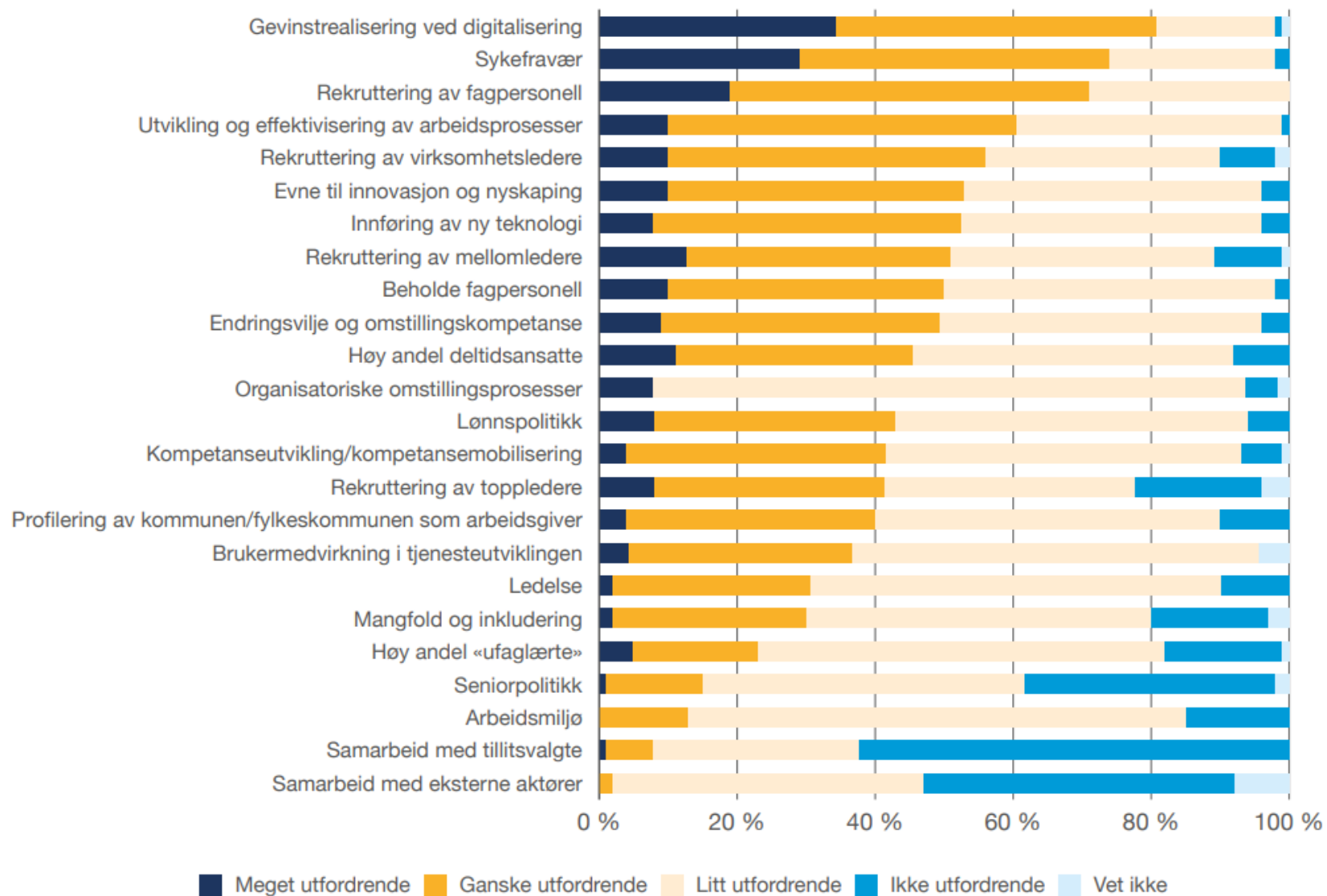
Og når vi har gjort dette har vi ikke spart en krone! Da er bare prioriteringen mellom de ulike sektorene i budsjettet som i dag

Aldersbæreevne i Norge – Antall yrkesaktive bak hver pensjonist i 2020, 2040 og 2050.

Arbeidsgiverutfordringer i kommunene

Kilde: Ipsos, 2023

Klarer og ønsker dere å drifte Sel kommune med:

- Med færre ansatte?
- Lavere kostnader?

Tiltak fra kommunedirektør

- Det jobbes videre med et utvidet samarbeid med Vågå
- Kommunedirektøren har dialog med alle ansatte/virksomhetene om den alvorlige situasjonen Sel kommune er i.
- Lederutvikling på verktøy for endring og omstilling
- Alle resultatområdene skal jobbe med forslag til omstillingstiltak
- Alle stillinger som skal lyses ut må vurderes av KD og de må ha økonomi i rammen for lønn før de lyses ut.
 - vakante stillinger

Årsaker til merforbruk

- Lovpålagte tjenester og oppgaver
- Manglende kunnskap om økonomistyring og kostnadsdrivere

§ 14-1. *Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen*

- Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.
- Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.
- Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

KOMMUNELOVEN (LOV OM KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER)

av 22. juni 2018 nr. 83

med endringer, sist ved lov
av 2. juni 2023 nr. 21
(i kraft 1. juli 2023)

med historiske noter

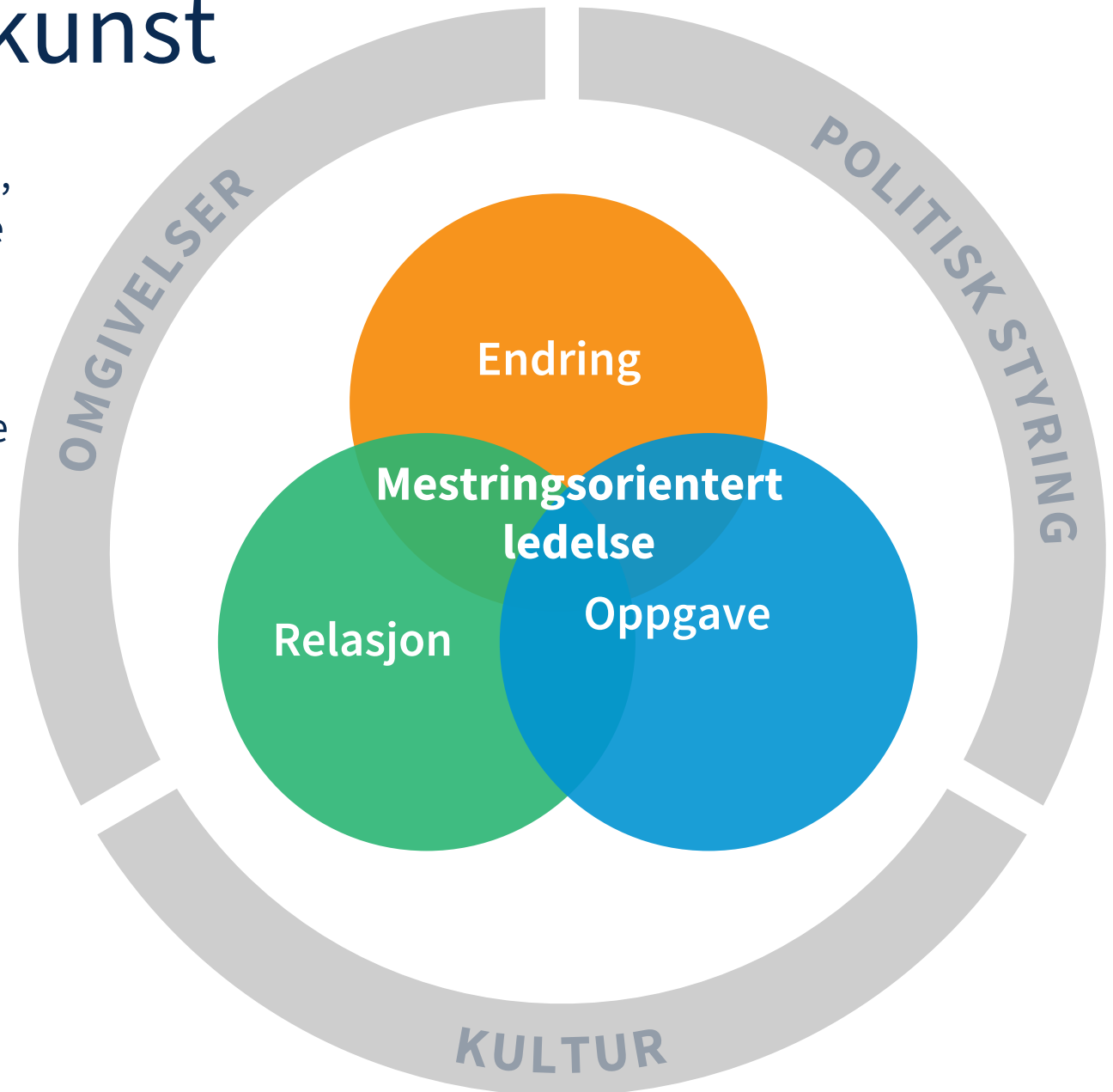
GAPPELEN DAMM
AKADEMISK

LOVDATA

Ledelse er balansekunst

Effektiv ledelse er balanse mellom endrings-, oppgave- og relasjonsorientering – for å løse oppdraget

- **Endringsorientering;** gi arbeidet retning og mening, opptatt av omgivelsene og nye måter å løse oppdraget på
- **Oppgaveorientering;** avklare daglige gjøremål, struktur og systemer for oppfølging og evaluering. behov for gjennomslag for egne meninger
- **Relasjonsorientering;** stimulere til samarbeid, mestringsfokus, utvikling og mobilisering av kompetanse, trygt ytringsklima, relasjonelt mot

Utviklingsorientert ledelse

Tabellen viser eksempler på lederatferd innenfor de ulike orienteringene (Martinsen, 2003, Martinsen 2013a).

De tre dimensjonene henger tett sammen. Effektiv ledelse oppnås med rett balansen mellom de tre dimensjonene til riktig tid.

Endringsorientering	Oppgaveorientering	Relasjonsorientering
1. Nyhetssøkende atferd: søker etter nye ideer, nye måter å gjøre ting på.	6. Målbevisst: bidrar til at mål blir formulert og at det er målklarhet.	11. Oppmerksomhet mot medarbeidere: bruker tid sammen med medarbeiderne for å bli kjent med deres forutsetninger for arbeidet.
2. Omgivelsesorientering: følger med på hva som skjer i organisasjonens omgivelser.	7. Oppfølgende: følger opp fremgang i arbeidet.	12. Støtter utvikling: legger tilrette for at den enkelte medarbeider kan videreutvikle seg iht arbeidsoppgavenes krav.
3. Visjon: utvikler visjon og langsiktige planer for arbeidet.	8. Konfronterende: tar opp avvikende atferd som hindrer målrettet arbeid.	13. Støtter mestringsopplevelse: underbygger den Enkeltes mestringsopplevelse gjennom å beskrive hva en enkelte får til i arbeidet.
4. Inspirere: kommuniserer med optimisme omkring hva som kan oppnås, og betydningen av arbeidet.	9. Evaluerende: gjennomfører evaluering av prosjekter etter at de er gjennomført med tanke å lære.	14. Stimulere til samarbeid: oppmuntrer til samarbeid når oppgavene krever det.
5. Drivende: genererer nye ideer og har store ambisjoner for nytenking. Ser ikke alltid helhet	10. Dominant/markerende: markerer seg i rollen som leder.	15. Anerkjennelse: fremhever den enkeltes innsats og målrettede arbeid.

Viktig lederatferd vi må bruke i økonomis omstilling og endring av tjenestene ?

HVA HAR VI I VERKTØYKASSA?

...mye å lære av andre

Omstilling – prosess og resultat

FORANKRING

ANALYSE

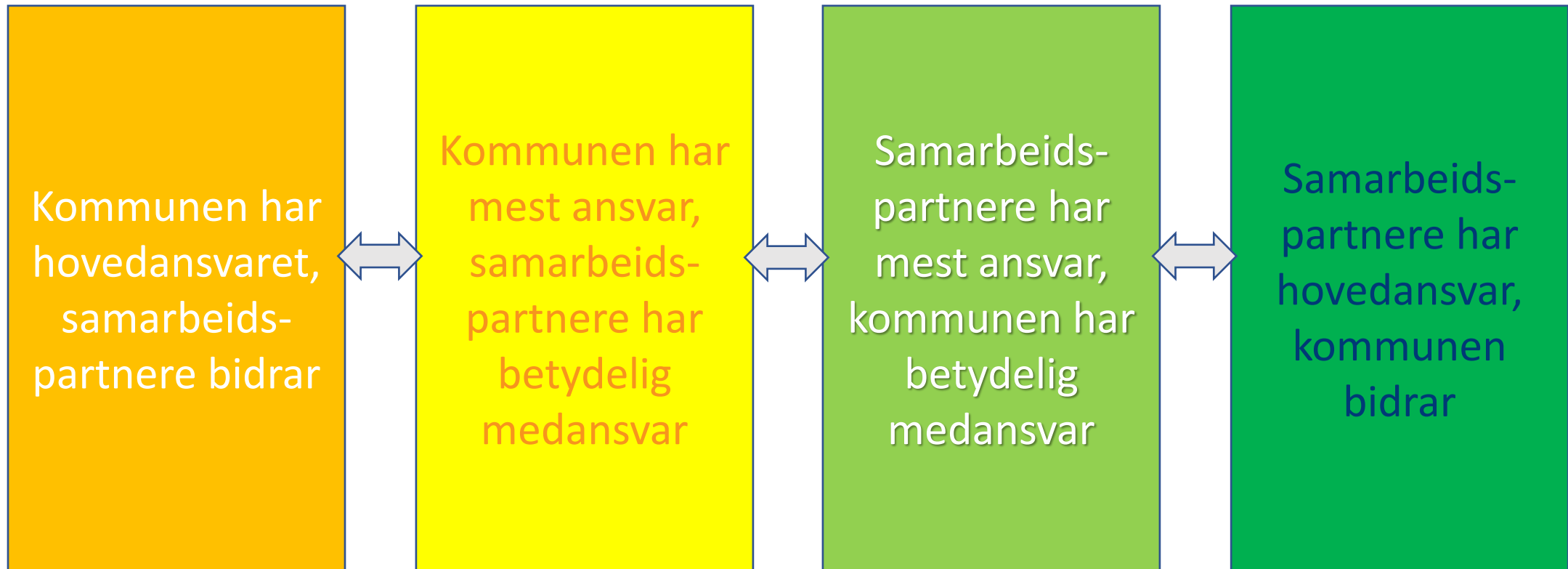
PROSESSVERKTØY

ENDRING AV ADFERD

Bemanningsledelse med verktøy

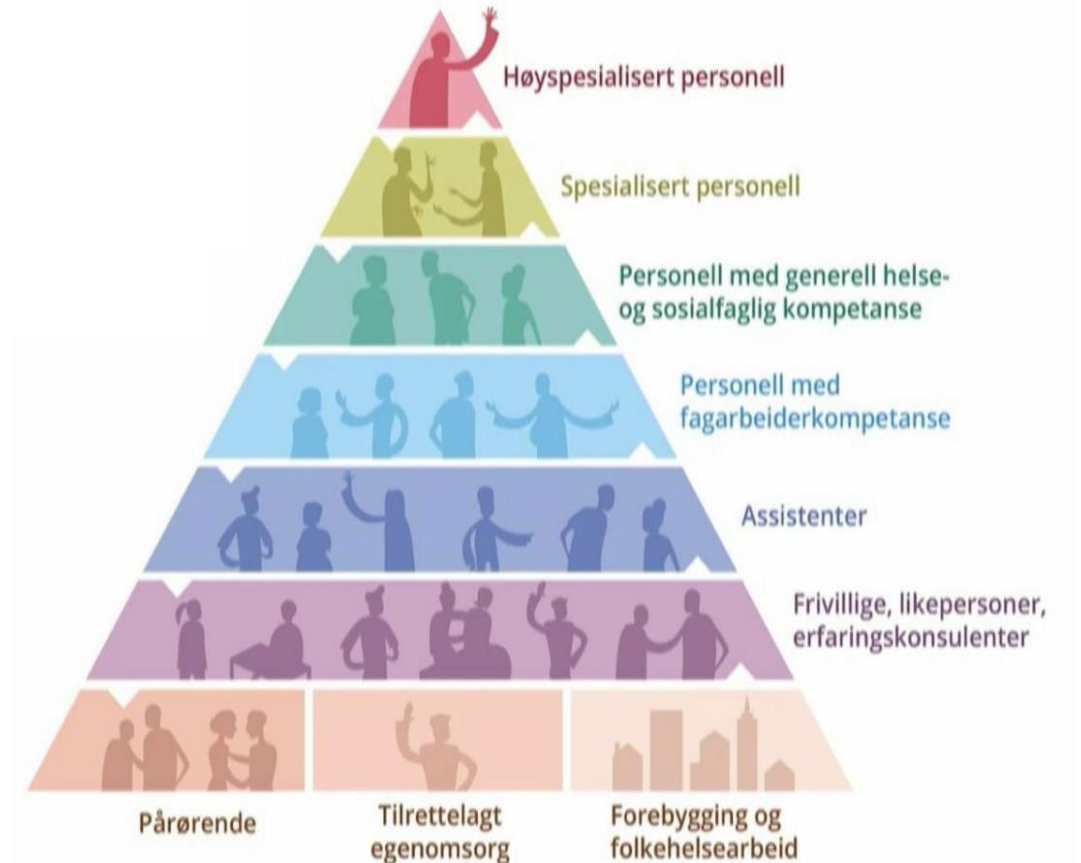
Ansvarsaksen

Tid for handling:

Kommisjonen mener denne pyramiden må bli bredere – altså med flere ressurser i de nedre delene av pyramiden. I praksis betyr det at enda flere oppgaver må overlates til **pårørende og frivilligheten**. Men det viktigste grepet her, er ifølge Bovim & co at helsefagarbeidere får flere oppgaver og større ansvar. Blant annet må helsefagarbeiderne tilbake til sykehusene, mener kommisjonen.

Oppgavedeling: Bygge nedenfra!

<https://dagensperspektiv.no/stikkord/helsepersonellkommisjonen>

Hvilken plan har dere for å møte eldrebølgen med færre ansatte og færre penger enn dere bruker pr bruker i dag.

<https://nyby.no/get-inspired>

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

I lys av dette, er det et
stort **problem** at Norge
har verdens høyeste
sykefravær

Omstilling og endrings- kompetansen og viljen i Sel kommune utfordres kraftig

- Økonomirapporteringen er behovsdrevet vs styring etter budsjett.
- Ny behov løses ved flere folk.
 - Økt bemanning i tjenesteproduksjon
 - Manglende reduksjon når det objektive behovet går ned.

Ledere er usikre på om kommunestyret i Sel kommune vil omstille.

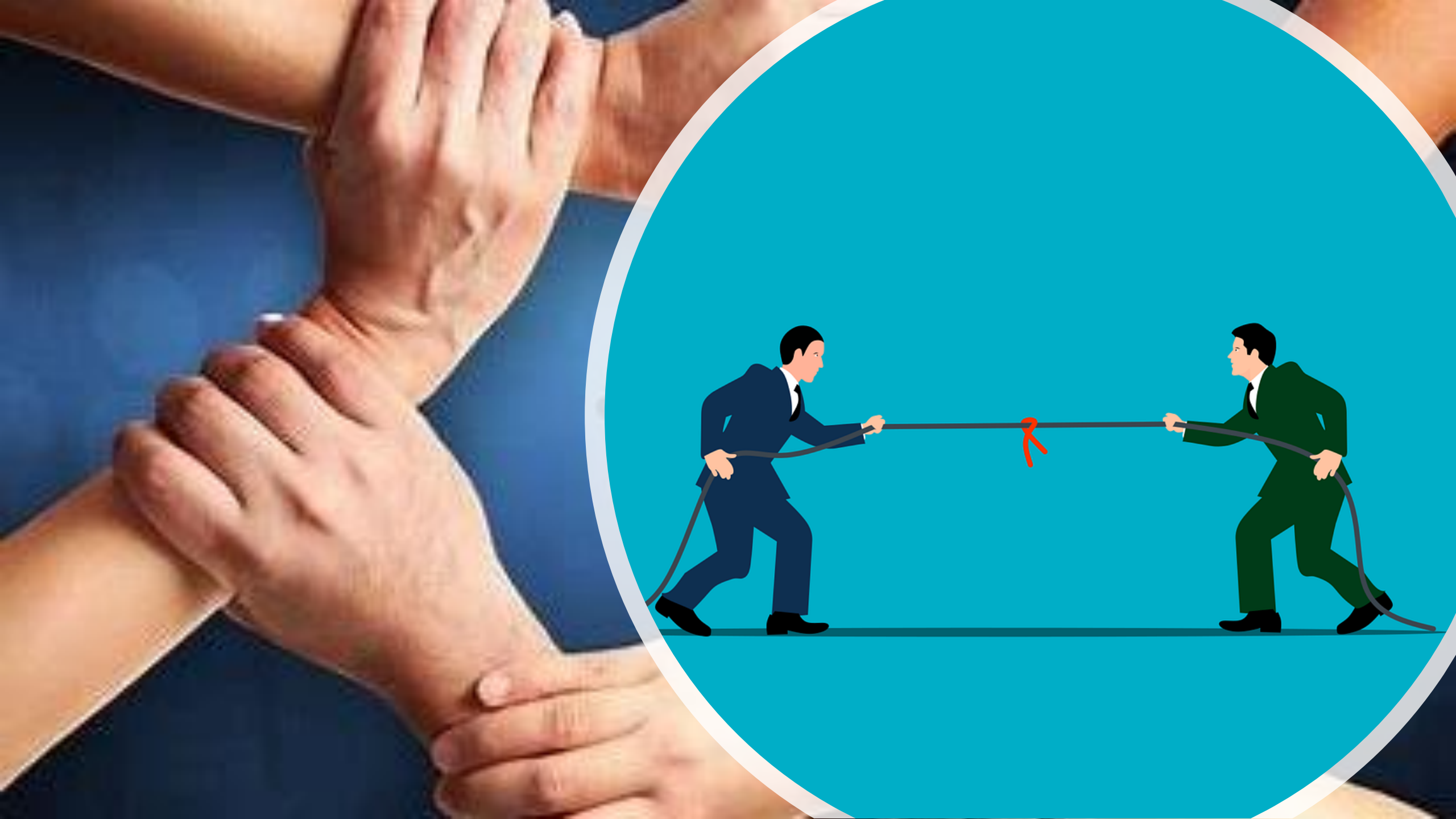
Ledere er også innbyggere – noen synes det er vanskelig å skille roller.

Omstillingsoppdrag for XY

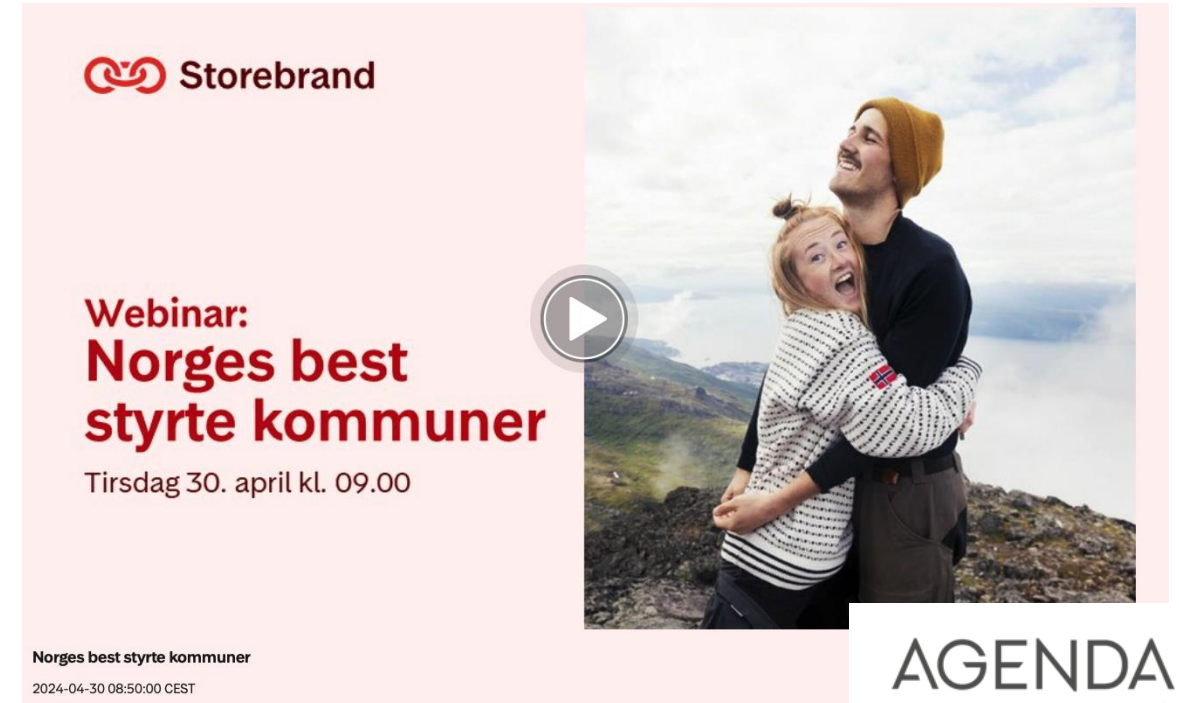
- I 2023 hadde vi et merforbruk på 900 000,- i all hovedsak skyldes dette merforbruk på vikarbruk 600 000,- og overtid 150 000,-. Vi måtte også øke stillingen til en av lærerne fordi en av våre elever fikk rett til spesialundervisning, dermed økte utgiftene til fastlønn 150 000,- over budsjett.
 - Behovsstyrt
 - Reaktivt
 - I 2024 har vi planlagt på en annen måte. Vi har tatt utgangspunkt i budsjetttrammen og planlagt for større elevgrupper enn klasse. Noen timer legges fast og noen er fleksibelt (styrkingstimer).
 - Vi planlegger for sykdom og nye spes.pedvedtak
 - Vikarplan ved å slå sammen klasser/grupper/avspasere vikartimer
 - Ha en pott (Styrkingspott) som legges sammen med spes.ped og "flåtestyre" spesped og styrkingstimer.
 - Ved nye vedtak endres styrkingstimer til spesialundervisning.
- Vi planlegger for å gå i balanse i 2024.
- Styrer etter behov og økonomisk ramme
 - Proaktivt

Norges best styrte kommuner:

- Det er fremdeles liten eller ingen sammenheng mellom kostand og kvalitet.
- Flertallet av kommunene med god styring i år, hadde også dette i fjor.
- Kommunene som kommer best ut kjennetegnes av fokus på effektiv drift, god ledelse og hardt arbeid.
- De balanserer god kvalitet og lave kostander

Storebrand

Webinar:
Norges best styrte kommuner

Tirsdag 30. april kl. 09.00

Norges best styrte kommuner
2024-04-30 08:50:00 CEST

**AGENDA
KAUPANG**

Vi trenger løver....

Strutsen,
kamelonen
og løven

TIME FOR CHANGE
IT IS UP TO YOU
WHICH DIRECTION
YOU CHOOSE !!!

Juni 2024

1. tertial

måloppnåelse i forhold til
å holde
budsjett.

Tiltaksliste